

До: д-р Зоран Трајчевски, директор
на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги

Врз основа на членот 28 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија“ бр. 184/13, 13/14, 44/14, 101/14, 132/14, 142/16, 132/17 и 168/18), се доставува

Република Македонија
Агенција за аудио и аудиовизуелни
медиумски услуги - СКОПЈЕ

ПИСМЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА ИЗВРШЕН ПРОГРАМСКИ НАДЗОР

Примено: 23-11-2018			
Стр. единица	Ерсј	Прилог	Вредност
10	5101	1	

1. Вид надзор: Редовен;
2. Субјект на надзорот: Телевизијскиот програмски сервис на Трговското радиодифузно друштво Телевизија 1 ТВ ДООЕЛ Скопје;
3. Период опфатен со надзорот: 1 ноември 2018 година;
4. Датум на извршување на надзорот: 23 ноември 2018 година;
5. Предмет на надзорот:
 - Член 50 став 3 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (заштита на малолетните лица од програми што би можеле да му наштетат на нивниот физички, психички или морален развој);
 - Правилник за заштита на малолетните лица („Службен весник на Република Македонија“ бр. 172/14);
 - Членовите 53, 54, 55, 98, 99, 100 и 101 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (правила за емитување аудиовизуелни комерцијални комуникации);
 - Упатство за примена на одредбите за пласирање производи („Службен весник на Република Македонија“ бр.201/14);
 - Правилник за спонзорство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 40/15);
 - Правилник за нови рекламни техники („Службен весник на Република Македонија“ бр. 56/15);
 - Член 52 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (обврски при обезбедување квизови или други облици на наградно учествување);
 - Член 93 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (користење телефонски услуги со додадена вредност и телефонско гласање);

- Правилник за програми со наградно учествување и за користење телефонски услуги со додадена вредност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 185/14);
- Член 94 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (емитување игри на среќа);

6. Претходно изречена мерка: Нема;

7. Констатации од надзорот:

Со редовниот програмски надзор врз телевизискиот програмски сервис на Трговското радиодифузно друштво Телевизија 1 ТВ ДООЕЛ Скопје, емитуван на 1 ноември 2018 година, на државно ниво, констатирани се прекршувања на член 55 став 1 (забрана за пласирање производи) и став 5 (јасно означување програма со пласирани производи) од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (ЗААВМУ).

Имено, во повеќе аудиовизуелни целини со информативна функција емитувани во рамки на програмскиот појас „Отворено студио“, на 1 ноември 2018 година, спротивно на член 55 став 1 од ЗААВМУ, а во согласност со точка 30 од „Упатството за пласирање производи“, дел од студиската сценографија се шишиња од водата „Пелистерка“, а во социјалната репортажа емитувана со почеток од 16 часот и 33 минути, дел од кадрите ја прикажуваат трговската марка на супермаркетот „Тинекс“, наведен како донатор на прехранбени продукти и продукти за хигиена (види табели под точка 1 - Пласирање производи во засебни аудиовизуелни целини со информативна функција).

Додека пак, спротивно на член 55 став 5 од ЗААВМУ во емисиите „Ексклузив“ и „Мода со Сергеј Варошлија“ со забавна функција, во кои е дозволено пласирање производи, и во кои исто така, дел од студиската сценографија се шишиња од водата „Пелистерка“, не е јасно означено дека се работи за програми во кои има пласирање производи (види табели под точка 2 - Пласирање производи во засебни аудиовизуелни целини со забавна функција).

1. Пласирање производи во засебни аудиовизуелни целини со информативна функција

Наслов на емисијата	Период на емитување		Опис на прекршувањето
	почеток	крај	
„Отворено студио“ – програмски појас, со вкупно времетраење од -14:00:39 до - 22:00:47 часот емитуван под еден заеднички наслов, а составен од различни видови и жанрови ТВ-	14:00:00	14:31:00	Спротивно на членот 55, став 1 од ЗААВМУ, а во согласност со точката 30 од Упатството за примена на одредбите за пласирање производи, во наведениот период се емитувани аудиовизуелни целини со информативна функција, во кои е забрането пласирање производи (репризирано интервју со – Рената Дескоска, министерка за правда на Република Македонија; - премиерно интервју со Маргарита Арсова, координаторка на филмскиот фестивал „Синедејс“);

програма;			- дел од студиската сценографија се шишиња „Пелистерка“;
<u>„Отворено студио“</u> – - програмски појас -	15:48:35	16:03:50	Спротивно на членот 55, став 1 од ЗААВМУ, а во согласност со точката 30 од Упатството за примена на одредбите за пласирање производи, во наведениот период е емитувана аудиовизуелна целина со информативна функција, во која е забрането пласирање производи (интервју со Игор Јакимовски, атлетичар); - дел од студиската сценографија е шише „Пелистерка“;
<u>„Отворено студио“</u> – - програмски појас -	16:24:10	16:33:00	Спротивно на членот 55, став 1 од ЗААВМУ, а во согласност со точката 30 од Упатството за примена на одредбите за пласирање производи, во наведениот период е емитувана аудиовизуелна целина со информативна функција, во која е забрането пласирање производи (интервју со Јован Петровски, професор по моден дизајн); - дел од студиската сценографија е шише „Пелистерка“;
<u>„Отворено студио“</u> – - програмски појас -	16:33:00	16:38:35	Спротивно на членот 55, став 1 од ЗААВМУ, а во согласност со точката 30 од Упатството за примена на одредбите за пласирање производи, во наведениот период е емитувана аудиовизуелна целина со информативна функција (социјална репортажа), во која е забрането пласирање производи;

			<p>- дел од студиската сценографија е шише „Пелистерка“;</p> <p>- дел од кадрите во репортажата ја прикажуваат трговската марка на супермаркетот „Тинекс“, наведен како донатор на прехранбени продукти и продукти за хигиена;</p>
--	--	--	--

Наслов на емисијата	Период на емитување		Опис на прекршувањето
	почеток	крај	
<p>„1 минута со 1 ТВ“, актуелно-информативна програма; - во рамките на програмскиот појас „Отворено студио“;</p>	19:33:28	19:57:08	<p>Спротивно на членот 55, став 1 од ЗААВМУ, а во согласност со точката 30 од Упатството за примена на одредбите за пласирање производи, во наведениот период е емитувана аудиовизуелна целина со информативна функција (вид: актуелно-информативна, контактна);</p> <p>- дел од студиската сценографија е шише „Пелистерка“;</p>

Наслов на емисијата	Период на емитување		Опис на прекршувањето
	почеток	крај	
<p>„Отворено студио“ – програмски појас -</p>	21:04:00	22:00:00	<p>Спротивно на членот 55, став 1 од ЗААВМУ, а во согласност со точката 30 од Упатството за примена на одредбите за пласирање производи, во наведениот период е емитувана аудиовизуелна целина со информативна функција (актуелно-информативна со документаристички пристап);</p> <p>- дел од студиската сценографија се шишиња „Пелистерка“;</p>

2. Пласирање производи во засебни аудиовизуелни целини со забавна функција

Наслов на емисијата	Период на емитување		Опис на прекршувањето
	почеток	крај	
<p>„Ексклузив“, говорна шоу програма; - прикажана во рамките на</p>	18:46:39	19:02:38	<p>Спротивно на членот 55, став 5 од ЗААВМУ, засебната говорна-шоу програма со забавна програмска функција, содржи пласирани производи во дел од сценографијата, но емисијата не е соодветно обележана со знакот за -</p>

програмскиот појас „Отворено студио“;			„програма во која се пласирани производи“; - дел од студиската сценографија се шишиња „Пелистерка“;
---------------------------------------	--	--	--

Наслов на емисијата	Период на емитување		Опис на прекршувањето
	почеток	крај	
„Мода со Сергеј Варошлија“ , забавна програма; - прикажана во рамките на програмскиот појас „Отворено студио“;	19:03:33	19:30:26	Спротивно на членот 55, став 5 од ЗААВМУ, засебната забавна емисија со забавна програмска функција, содржи пласирани производи во дел од сценографијата, но емисијата не е соодветно обележана со знакот за - „програма во која се пласирани производи“; - дел од студиската сценографија е шише „Пелистерка“;

Стриктно, на основно правно рамниште читан, член 55 став 1 од ЗААВМУ операционализиран во точка 30 од „Упатството за пласирање производи“ – забранува пласирање производи и во информативно-забавни и во забавно-информативни програми, што, описно речено, значи и во - долготрајни, повеќечасовни програмски појаси - утринска, пладневна или ноќна програма, бидејќи тие се сметаат за колажен состав од аудиовизуелни целини различни по вид и по (новинарски / драматуршки) жанр, а се емитуваат под еден заеднички наслов.

Но, за да не се спречуваат комерцијалните можности за „пласирање производи“ во одредени делови од ваков вид програмски појаси, практиката произлезена од Упатството (усвоено во 2014 г.) е – деловите од програмскиот појас што имаат - забавна функција (на пример: емисии за кулинарство, говорни-шоу програми, и други, слични видови забавна програма), да бидат контекстуално – режисерски и сценографски - одделени со најавна и со одјавна шпица, со се импресум на реализаторската екипа, и - видливо и соодветно означени со знакот за - „програма во која се пласирани производи“.

Деловите, пак, од целината на програмскиот појас емитуван под еден ист наслов, што имаат информативна функција (на пример: по содржина и по новинарски пристап актуелно-информативни / со документаристички пристап), можат да ги користат техниките за рекламирање на поделен екран, но во сценографијата не смеат да (вклопуваат) пласираат производи.

Овие услови се дел од аналитичката постапка на мониторингот на Агенцијата, па оттаму, следниве забелешки за програмскиот појас насловен - „Отворено студио“:

- Режисерски, програмскиот појас насловен „Отворено студио“ (премиерно во работните денови со вообичаено времетраење од 14/16 часот до 23 часот), осмислен е преку пет (релативно) различни сценографски решенија:
 - 1) општа сценографија за целиот програмски појас „Отворено студио“;
 - 2) сценографија за вести/ТВ дневник;

- 3) сценографија за актуелно-информативната (контактна) емисија – „1 минута на 1 ТВ“;
- 4) сценографија за забавната емисија - „Мода со Сергеј Варошлија“;
- 5) сценографија за говорното-шоу - „Ексклузив“.

Другите, засебни аудиовизуелни целини (новинарски прилози / емисии), што влегуваат во составот на „Отворено студио“, а според „Упатството за класификација на видовите аудиовизуелни и аудио програми“ се класификуваат како – програми со забавна функција, односно, по жанр - *играна програма (филм/серија); забавно-документарна програма (кулинарство); говорно-шоу, и квиз / игра со наградно учествување* -, тие се од надворешна продукција, односно – програма по нарачка на радиодифузерот, така што нивната сценографија не е поврзана со посочените, оригинални сценографски решенија за програмскиот појас - „Отворено студио“.

Општо земено, и режисерски и уредувачки, комуникацијата меѓу горенаведените засебни делови што се снимаат во едно исто студио, но со различна, адаптирана / контекстуализирана сценографија, понекогаш е изведена со – груби монтажни резови, а понекогаш – или со визуелен „претоп“, или со – најава, вербално надоврзување меѓу деловите, направена меѓу т.н. – „водител на денот“ и „водител на засебен дел“ од отворената програма / студио, или, пак – со линк / врска со прилозите што се реализираат вон студиото, а се емитуваат во живо.

Во делот на аудиовизуелните комерцијални комуникации (реклами и телешопинг), ретки се монтажните резови за одвоени рекламни блокови, а честа е примената - (динамично) рекламирање на поделен екран. Начинот на снимање, пак, на аудиовизуелните целини контекстуализирани во адаптираната оригинална сценографија за „Отвореното студио“, претставува комбинација од – средни и средно крупни планови, без (интенционални) детали (фокус) врз делови од сценографијата (на пример: визуелно, нема детали / многу крупни планови на снимање одреден брендиран производ).

Имајќи ги предвид сите аспекти на аудиовизуелната анализа, а со правна предлошка во член 55 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, чија примена е појаснета во Упатството за пласирање производи, треба да се предочи следново:

- 1) доколку во сценографиите контекстуализирани за деловите со забавна функција се појавуваат брендиран производ, тогаш тие делови (аудиовизуелни целини / емисии) треба да се одделат со најавна и со одјавна шпица, означена со знакот за - „програма во која се пласирани производи“;
- 2) поради континуирана сценографска присутност брендиран производ (на пример – шишиња „Пелистерка“) низ долготрајното емитување на програмскиот појас насловен „Отворено студио“, а посебно во деловите со информативна функција (на пример: новинарски целини актуелно-информативна програма / со документаристички пристап, содржински поврзани со актуелни / актуелизирани општествено-политички теми) - брендираните производи не смеат да бидат дел од сценографијата, оти таквата постапка законски може да се смета за забрането прикриено рекламирање, односно за недозволено спонзорско влијание врз уредувачката политика на емисии (аудиовизуелни целини) со информативна функција, чија тема/содржина е од поширок јавен интерес.

8. Опис на прекршувањето:

Спротивно на членот 55 ставови 1 и 5 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, на програмскиот сервис на Трговското радиодифузно друштво Телевизија 1 ТВ ДООЕЛ Скопје, емитуван на 1 ноември 2018 година, во повеќе аудиовизуелни целини со информативна функција емитувани во рамки на програмскиот појас „Отворено студио“, недозволно се пласирани производи во сценографијата, а во емисиите со забавна функција „Ексклузив“ и „Мода со Сергеј Варошлија“, не е јасно означено дека се работи за програми во кои се пласирани производи.

9. Предлог мерка:

Директорот на Агенцијата да донесе решение со кое ќе го опомене трговското радиодифузно друштво Телевизија 1 ТВ ДООЕЛ Скопје, и согласно со точката 6 од Упатството за определување на рокот за постапување по решенијата на Агенцијата за преземање мерка бр. 01-6039/1 од 20.10.2015 година, да му наложи во рок од 30 дена по приемот на решението за преземање мерка опомена да го усогласи своето работење со одредбите од членот 55 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги; и

- Да се изврши контролен надзор, со цел да се утврди дали субјектот на надзорот (радиодифузерот) постапил по опомената (во целост, делумно или не постапил), по истекот на рокот определен во поединечниот акт (решение), донесен од страна на директорот на Агенцијата.

Сектор за програмски работи

